

ระเบียบราชการศาลทหาร

ว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในศาลทหาร

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน ตามแต่ลักษณะ สภาพ หรือประเภทคดี ดังนั้น ศาลทหารจึงจำเป็นต้องกำหนดขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนกรอบระยะเวลาการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าศาลทหารจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เจ้ากรมพระธรรมนูญ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบราชการศาลทหารว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลหรือตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงานศาล และให้หมายความรวมถึงตุลาการพระธรรมนูญซึ่งได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่และอำนาจตามที่ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลหรือตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงานศาลกำหนดแล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ รวมทั้งออกคำแนะนำเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ การกำหนดประเภทคดี การเปลี่ยนแปลงประเภทคดี และการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จของศาลทหารตามระเบียบนี้ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๖ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานตามระเบียบนี้ ต้องไม่เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกหรือการดำเนินงานโดยสุจริตของบุคคลไม่ว่าทางใด

ข้อ ๗ การติดต่อระหว่างศาลหรือระหว่างศาลกับบุคคลอื่นใด จะกระทำโดยทางโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพื่อความสะดวกและรวดเร็วก็ได้ ทั้งนี้ ให้ศาลหรือบุคคลอื่นอ้างอิงสำเนาเอกสารการติดต่อระหว่างกันดังกล่าวเป็นหลักฐานไปพลางก่อนได้

ข้อ ๘ การนับระยะเวลาตามระเบียบนี้ ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้รับเรื่องที่สมบูรณ์และเพียงพอต่อการพิจารณาและสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๒

ประเภทคดีของศาลทหาร

ข้อ ๙ คดีที่พิจารณาพิพากษาในศาลทหารชั้นต้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) คดีประเภทที่ ๑ ได้แก่ คดีที่ไม่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน คดีที่ไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือไต่สวน และมีแนวโน้มที่จะพิจารณาให้เสร็จสิ้นได้ภายในวันเดียว และคดีอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ดำเนินงานอย่างคดีประเภทที่ ๑ เช่น คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพและไม่ต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ คดีที่สิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับไปเนื่องจากได้มีการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย คดีสืบพยานประเด็น คดีสืบพยานไว้ก่อนฟ้องคดีหรือสืบพยานล่วงหน้า คดีไต่สวนมูลฟ้อง คดีร้องขอคืนของกลาง คดีขอลดค่าปรับ หรือคดีขอให้รับทรัพย์สิน

(๒) คดีประเภทที่ ๒ ได้แก่ คดีที่ต้องมีการสืบพยานหรือไต่สวน และคดีอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ดำเนินงานอย่างคดีประเภทที่ ๒ เช่น คดีที่ต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ คดีที่จำเลยให้การปฏิเสธและต้องสืบพยานหรือไต่สวน คดีที่ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด มีคำสั่งให้ย้อนสำนวนให้ศาลทหารชั้นต้นทำการพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ คดีรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ หรือคดีที่จำเลยถอนคำให้การรับสารภาพและให้การใหม่เป็นการปฏิเสธ

(๓) คดีประเภทที่ ๓ ได้แก่ คดีที่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน คดีที่ต้องสืบพยานหรือไต่สวน ซึ่งมีพยานหลักฐานจำนวนมาก และคดีอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ดำเนินงานอย่างคดีประเภทที่ ๓ เช่น คดีที่มีผู้เสียหายหรือจำเลยหลายคน คดีที่มีการกระทำความผิดหลายกรรม คดีที่มีพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลจำนวนมาก

ข้อ ๑๐ คดีที่พิจารณาพิพากษาในศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุด แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) คดีดุลพินิจในการลงโทษ เช่น คดีขอให้ลงโทษในสถานเบาหรือรอการลงโทษ

(๒) คดีทั่วไป ได้แก่ คดีที่มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยไม่ยุ่งยากและไม่ซับซ้อน และคดีอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ดำเนินงานอย่างคดีทั่วไป

(๓) คดีพิเศษ ได้แก่ คดีที่มีประเด็นสำคัญและจำต้องวินิจฉัยเป็นพิเศษ คดีที่มีรายละเอียดซึ่งต้องพิจารณามาก และคดีอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ดำเนินงานอย่างคดีพิเศษ เช่น คดีที่จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายในหลายประเด็นซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ

หมวด ๓

การดำเนินงานในศาลทหารชั้นต้น

ข้อ ๑๑ การพิจารณาคำร้องขอฝากขัง และคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารชั้นต้นพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในวันที่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๑๒ การพิจารณาคำร้องคำขอที่มีใช้ประเด็นแห่งคดี ให้ศาลทหารชั้นต้นพิจารณาคำร้องคำขอ และมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวันนับแต่เวลาได้รับคำร้องคำขอ เว้นแต่คำร้องคำขอที่ต้องมีการไต่สวนหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ได้ความชัดเจนก่อน ให้ศาลทหารชั้นต้นดำเนินการโดยเร็ว

ข้อ ๑๓ การส่งคำร้องคำขอที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด ให้ศาลทหารชั้นต้นพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำร้องคำขอและสั่ง แล้วรวบรวมส่งให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้วแต่กรณี โดยเร็วที่สุด

ข้อ ๑๔ การพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลทหารชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) คดีประเภทที่ ๑ ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันรับฟ้อง

(๒) คดีประเภทที่ ๒ ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันรับฟ้อง

(๓) คดีประเภทที่ ๓ ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันรับฟ้อง กรณีคดีที่ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลหรือตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงานศาลเห็นสมควรอาจกำหนดระยะเวลาเป็นอย่างอื่นได้ ตามลักษณะและสภาพแห่งคดีเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม แล้วรายงานให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารทราบ

ในกรณีที่ศาลทหารชั้นต้นสั่งเลื่อนคดี เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตกลงหรือรอการชดใช้ค่าเสียหาย การพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตามระยะเวลาที่ศาลทหารชั้นต้นเห็นสมควร

หมวด ๔

การดำเนินงานในศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุด

ข้อ ๑๕ การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในวันที่ได้รับคำร้องจากศาลทหารชั้นต้น

ข้อ ๑๖ การพิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) การขอปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวน ให้พิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จโดยเร็วก่อนครบกำหนดระยะเวลาฝากขังนั้น

(๒) การขอปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณาของศาล ให้พิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่รับคำร้องจากศาลทหารชั้นต้น

ข้อ ๑๗ การพิจารณาคำร้องคำขอที่มีใช้ประเด็นแห่งคดี ให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดพิจารณาคำร้องคำขอและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสองเดือนนับแต่วันที่รับคำร้องคำขอจากศาลทหารชั้นต้น เว้นแต่คำร้องคำขอที่ต้องมีการไต่สวนหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ได้ความชัดเจนก่อน ทั้งนี้ ห้ามมิให้นับวันที่ทำการไต่สวนหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงนี้เข้าในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นับแต่วันที่ไต่สวนหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเสร็จ

ข้อ ๑๘ การส่งผลการพิจารณาคำร้องคำขอซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด เมื่อศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดมีคำสั่งแล้ว ให้แจ้งคำสั่งนั้นให้ศาลทหารชั้นต้นทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๙ การพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดพิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) คดีอุทธรณ์ในการลงโทษ ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนจากศาลทหารชั้นต้น

(๒) คดีทั่วไป ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับสำนวนจากศาลทหารชั้นต้น

(๓) คดีพิเศษ ให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับสำนวนจากศาลทหารชั้นต้น กรณีคดีที่ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลเห็นสมควร อาจกำหนดระยะเวลาเป็นอย่างอื่นได้ ตามลักษณะและสภาพแห่งคดีเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม ในกรณีศาลทหารกลางให้รายงานหัวหน้าสำนักตุลาการทหารทราบ

หมวด ๕

การดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบดำเนินงานเป็นตุลาการพระธรรมนูญเจ้าของเรื่องหรือเจ้าของสำนวนหรือเจ้าหน้าที่ศาล เห็นว่าการดำเนินงานใด ๆ ไม่อาจแล้วเสร็จได้ในระยะเวลาตามระเบียบนี้ ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่ไม่อาจแล้วเสร็จนั้น รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อพิจารณาสั่งการโดยระบุเหตุแห่งความล่าช้าและกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด และให้ศาลทหารนั้น ๆ แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จเป็นหนังสือโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งจัดทำบันทึกแนบติดสำนวนไว้เป็นหลักฐานด้วย

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่ไม่อาจแล้วเสร็จตามวรรคหนึ่งไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบหรือในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่การดำเนินงานใดไม่อาจแล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามระเบียบนี้ หากเกิดจากความยินยอมหรือความตกลงหรือความสมัครใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีข้อขัดข้องอันเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือจากการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นหรือบุคคลภายนอก ผู้รับผิดชอบดำเนินงานไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามข้อ ๒๐

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแจ้งว่าได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากการดำเนินงานล่าช้าของศาลทหารใด ให้ศาลทหารเป็นผู้รับเรื่อง และให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานแล้วแจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

หมวด ๖

การรายงานการดำเนินงาน

ข้อ ๒๓ ให้ศาลทหารทุกศาลรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงานของศาลทหารในแต่ละชั้นตอนทุกปี และให้จำศาลทหารตีประกาศ ณ ที่ทำการของศาลทหารนั้น ๆ และรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อรวบรวมข้อมูลสถิติดังกล่าวส่งให้กองงานวิชาการ สำนักตุลาการทหาร รวบรวมไว้เมื่อสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี

ข้อ ๒๔ ให้กองงานวิชาการ สำนักตุลาการทหาร ตรวจสอบความเหมาะสมของชั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานของศาลทหารในภาพรวมทุกสามปี แล้วรายงานให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารทราบ

ในกรณีที่กองงานวิชาการ สำนักตุลาการทหาร เห็นว่าชั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานไม่เหมาะสม ให้เสนอหัวหน้าสำนักตุลาการทหารกำหนดให้มีมาตรการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงศาลทหารหรือระบบการปฏิบัติราชการของศาลทหารโดยเร็ว

หมวด ๗

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๕ บรรดาคดีที่ศาลทหารชั้นต้นประทับฟ้องไว้แล้ว คดีที่อยู่ระหว่างพิจารณาของศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด และคำร้องคำขอที่ยื่นไว้ต่อศาลทหาร ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ศาลทหารนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งต่อไปจนคดีนั้นเสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ ส่วนการดำเนินงานต่อไปให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก เชิดชัย อังศุสิงห์

เจ้ากรมพระธรรมนูญ